

Eenvoudige

basisgrammatica NT2

Extra oefeningen

Jenny van der Toorn-Schutte

Boom

Amsterdam

Les 1 Zin, woord, letter

Oefening 1

Schrijf de HOOFDLETTERS.

Voorbeeld: a A

1 a 11 k 21 u

2 b 12 l 22 v

3 c 13 m 23 w

4 d 14 n 24 x

5 e 15 o 25 y

6 f 16 p 26 z

7 g 17 q

8 h 18 r

9 i 19 s

10 j 20 t

Les 3 Zinnen maken (1)

Oefening 2

Maak zinnen.

Begin met een hoofdletter en denk aan de punt.

1 loopt – buiten – Yusuf

.....

2 binnen – Maria – zit

.....

3 leest – de krant – Andreas

.....

4 Marokkaans – spreekt – Aisha

.....

5 spreekt – Nederlands – Jan

.....

6 werkt – Mehmet – in de fabriek

.....

7 Henna – een kind – krijgt

.....

8 Mijn opa – morgen – komt

.....

9 zit – de docent – in de auto

.....

10 leren – Nederlands – wij

.....

Les 5 Hij / het / zij; je / we / ze

Oefening 3

Wat is het goede persoonwoord? *hij, het of ze?*

1 de kinderen – ze.....	11 de appel –
2 de vrouw –	12 de fiets –
3 het meisje –	13 de baby –
4 de bus –	14 het schrift –
5 de bussen –	15 de appels –
6 de vrouwen –	16 de fietsen –
7 het kind –	17 het pak –
8 de jongens –	18 de winkels –
9 de stoel –	19 het paard –
10 de stoelen –	20 de paarden –

Les 6 Het meervoud van mensen en dingen (1)

Oefening 4

Vul in:

- 1 een tafel met vier *stoelen*..... (*stoel*)
- 2 een stoel met vier..... (*poot*)
- 3 een kamer met twee..... (*bed*)
- 4 een tuin met veel..... (*roos*)
- 5 een keuken met veel..... (*pan*)
- 6 een tas met veel..... (*brief*)
- 7 een jas met twee..... (*mouw*)
- 8 een weg met veel..... (*boom*)
- 9 een huis met veel..... (*raam*)
- 10 een straat met veel..... (*huis*)

Oefening 5

Zet de woorden in het meervoud in de goede rij.

	-en	ss / tt	f = v / s = z
1 de bus – twee
2 de boom – twee
3 het huis – twee
4 de muur – twee
5 de raam – twee
6 de brief – twee
7 de roos – twee
8 de vaas – twee
9 de prijs – twee
10 de pot – twee
11 de mens – twee
12 de zeef – twee

Les 8 Uitzonderingen

Oefening 6

Wat is het enkelvoud?

1 de schepen – het.....

2 de steden – de.....

3 de landen – het.....

4 de scholen – de.....

5 de glazen – het.....

6 de gaten – het.....

7 de dagen – de.....

8 de paarden – het.....

9 de wegen – de.....

10 de golven – de.....

Les 9 De persoon met het werkwoord

Oefening 7

Herhaling. Kijk ook bij les 4 en 5.

Welk persoonwoord? Denk om de het-woorden!

1 de vader =

2 de moeder =

3 de broer =

4 het zusje =

5 de docenten =

6 het hondje =

7 de ooms =

8 de tante =

9 de kinderen =

10 het kind =

Les 11 Zijn en hebben

Oefening 8

Zet de zin in het enkelvoud.

Kijk naar het voorbeeld.

- 1 De rozen zijn mooi. *De roos is mooi.*
- 2 De huizen zijn duur.
- 3 De jongens voetballen.
- 4 De meisjes spelen buiten.
- 5 De kinderen lachen.
- 6 De cursisten praten.
- 7 De foto's zijn leuk.
- 8 Wij lezen een boek.
- 9 Jullie zijn te laat.
- 10 De antwoorden zijn goed.

Les 12 Vraagzinnen

Oefening 9

Maak van de zinnen vraagzinnen.

- 1 Yusuf heeft een nieuwe fiets.
Heeft Yusuf een nieuwe fiets?
- 2 Moeder doet boodschappen.
.....
- 3 De leerlingen leren hun les goed.
.....
- 4 Jan komt bij ons eten.
.....
- 5 Alle jongens houden van voetballen.
.....
- 6 Veel meisjes vinden zingen leuk.
.....
- 7 Dennis is thuis.
.....
- 8 De telefoon gaat.
.....
- 9 Het boek is mooi.
.....
- 10 Mohamed heeft een mooi cijfer.
.....

Oefening 10

Maak vraagzinnen.

- 1 Gerrit leest een boek.
Leest Gerrit een boek?
- 2 Het vliegtuig landt op het vliegveld.
.....
- 3 Ahmed heeft een tien voor de repetitie.
.....
- 4 We krijgen morgen vakantie.
.....
- 5 De bel gaat.
.....
- 6 Je werkt hard.
.....
- 7 De winkels gaan om zes uur dicht.
.....
- 8 Het horloge loopt goed.
.....
- 9 De klok is gelijk.
.....
- 10 Jan fietst naar school.
.....
- 11 De trein vertrekt om half zes.
.....
- 12 Jij gaat morgen naar de dokter.
.....

Les 14 Verkleinwoorden

Oefening 11

Nu alles door elkaar.

Denk ook om het lidwoord.

- 1 het brood –
- 2 de doos –
- 3 de zon –
- 4 de boer –
- 5 de boot –
- 6 de schil –
- 7 de vis –
- 8 de bloem –
- 9 de veger –
- 10 het schip –

- 11 de deur –
- 12 de fiets –
- 13 het raam –
- 14 de opa –
- 15 de vogel –
- 16 de schoen –
- 17 de maan –
- 18 de man –
- 19 de pen –
- 20 de pan –

- 21 de kamer –
- 22 de klok –
- 23 het glas –
- 24 de liniaal –
- 25 de vrouw –
- 26 de tafel –
- 27 het potlood –
- 28 de oma –

Les 16 Dit, dat, deze, die, welk, welke

Oefening 12

Wat is dit?

Wat zijn dit?

1 Dit een noot.

2 Dat aardbeien.

3 Dat een huis.

4 Dit huizen.

5 Dit wolken.

6 Dat een roos.

Les 18 Niet / geen

Oefening 13

Geef antwoord.

1 Is het mooi weer?

Nee, het is geen mooi weer.

2 Ga je naar school?

Nee,

3 Ben je ziek?

Nee,

4 Ben je vanmiddag vrij?

Nee,

5 Hebben we vandaag een repetitie?

Nee,

6 Krijgen we een cijfer?

Nee,

7 Heb je een mooi rapport?

Nee,

8 Begrijp je die vraag?

Nee,

9 Weet je waar mijn tas is?

Nee,

10 Is Raoul op school?

Nee,

Les 19 Van jou, van mij

Oefening 14

Vul in.

Kies uit: *mij / mijn / jou / je / jouw / zijn / haar / hem / ons / onze / jullie / hen / hun / ze.*

- 1 Ik ben morgen jarig. Kom je ook op feestje?
- 2 Heb je geen pen? Neem die van maar; ik heb
..... niet nodig.
- 3 Ligt mijn horloge op tafel? Nee hoor, horloge ligt hier niet.
- 4 Murat gaat naar de moskee broer gaat ook mee.
- 5 De moeder van Fatma is ziek. Fatma zorgt voor
- 6 Wij gaan verhuizen. We rijden naar nieuwe huis.
- 7 Hebben jullie schriften bij?
- 8 Kan je schoenen op de markt kopen? Ik koop altijd in de winkel.
- 9 Eet je die sinaasappel niet op? Vind je niet lekker?
- 10 Je hebt trui verkeerd aan!

Les 21 Dik, dikker, het dikst

Oefening 15

Geef mondeling antwoord.

- 1 Vraag aan een andere cursist wat hij of zij *lekkerder* vindt: een appel of een sinaasappel.
- 2 Vraag aan een andere cursist wat hij of zij *mooier* vindt: goud of zilver.
- 3 Vraag aan een andere cursist wat hij of zij *beter* vindt: reizen met de trein of met de auto.
- 4 Vraag aan een andere cursist wat *zwaarder* is: een pond of een kilo.

Oefening 16

Geef mondeling antwoord.

Gebruik een hele zin!

- 1 Wat is *het zwaarst*, papier of karton?
- 2 Wat is *het verst* van Nederland, Amerika of China?
- 3 Wat vind je *het leukst*, een jongetje of een meisje?
- 4 Wat heb je *het liefst*, een scooter of een auto?
- 5 Wat kost *het minst*, een auto of een scooter?

Les 22 Getallen

Oefening 17

Spreek de volgende telefoonnummers uit.

030-6375252

042-7748391

0684567231

0690340561

Les 24 Mogen, willen, kunnen, zullen, moeten, komen

Oefening 18

Vul in.

- 1 willen Saidja bij ons blijven slapen.
- 2 mogen zij dat van haar ouders?
- 3 zullen Zij zegt: 'Ik het vragen.'
- 4 willen Zij graag bij ons komen logeren.
- 5 mogen Het van haar ouders.
- 6 komen Zij vanavond om zes uur.

Oefening 19

Vul het hele werkwoord in.

Kies uit: *fietsen, wachten, komen, inpakken, starten, slapen*

- 1 Kun je nog even op mij..... ?
- 2 Ik moet mijn tas nog.....
- 3 Op deze weg mag je niet.....
- 4 Uit welk land..... Yusuf en Maria?
- 5 Ik wil om elf uur gaan.....
- 6 De auto wil niet.....

Oefening 20

Zet schuine streepjes tussen de zinsdelen.

Voorbeeld: *Ik / zal / het boek / morgen / betalen.*

- 1 Kun je mij het zout geven?
- 2 Jullie moeten niet zo hard schreeuwen.
- 3 Mag ik u een glaasje wijn inschenken?
- 4 Ik kan hier met niemand praten.
- 5 Zullen we de burens uitnodigen?
- 6 Kun je morgen bij me komen?
- 7 Ik moet vanavond mijn huiswerk maken.
- 8 De kinderen spelen de hele dag buiten.
- 9 Ze zullen wel erg moe worden.
- 10 Vanavond is er voetbal op tv.

Les 27 Heb gewoond, ben gekomen

Oefening 21

Zet een streep onder het ge-woord.

Van welk werkwoord komt het ge-woord? Vul dat eerst in (a).

Welk hulpwerkwoord wordt gebruikt, hebben of zijn?

Vul dat ook in (b).

b	a
1 We (b) <i>hebben</i> boodschappen gedaan.	(a) <i>doen</i>
2 We naar de stad geweest.	
3 We een nieuwe tv. gekocht.	
4 We wel een uur in de winkel gebleven.	
5 We met de bus naar huis gegaan.	
6 We 's avonds naar het
voetballen gekeken.	

Les 29 Woonde, werkte

Oefening 22

Zet deze zinnen in de verleden tijd.

1 Hein haalt suiker en snoepjes bij de supermarkt.

.....

2 Hij proeft een lekker snoepje.

.....

3 Hij stopt de boodschappen in zijn tas.

.....

4 Dan hoort hij de stem van zijn vriend achter zich.

.....

5 Hij wacht op hem.

.....

6 Ze praten samen over de voetbalclub.

.....

7 Zij horen bij dezelfde club.

.....

8 Op zaterdag spelen zij een wedstrijd.

.....

9 Zijn vriend hoopt op succes.

.....

10 Zij maken altijd veel doelpunten.

.....

Les 37 Zich herinneren, zich vervelen

Oefening 23

Vul in.

Kies tussen *hij, hem, zijn of zich*

Een man had bijl verloren. Hij dacht dat de zoon van de buurman gestolen had. Daarom lette extra goed op de buurjongen. De man zag dat de buurjongen de laatste tijd heel anders gedroeg. Hij praatte anders, liep anders, keek heel anders uit ogen. De buurjongen zag eruit als een dief.

De man wist toen zeker dat de bijl had gestolen.

Een week later vond de man bijl terug in het bos. De volgende dag zag de zoon van buurman weer liep en praatte nog steeds anders.

Bewerkt naar: Hest, Jos van, *De drakenvriend en andere Chinese verhalen*, Hoevelaken 1988

Les 40 Als, toen

Oefening 24

Maak van twee zinnen één zin.

Begin steeds met de eerste.

Denk bij de tweede zin aan de plaats van het werkwoord.

1 Ik ga met je mee. Jij vindt dat leuk. (*als*)

Ik ga met je mee als jij dat leuk vindt.

2 We waren blij. We mochten naar huis. (*omdat*)

.....

3 Ik ga een brommer kopen. Ik heb genoeg geld gespaard. (*want*)

.....

4 Alle fans juichen. Ajax maakt een doelpunt. (*als*)

.....

5 Er is geen les. De docent is ziek. (*omdat*)

.....

6 Mijn zusje is bang. Zij moet naar de tandarts. (*als*)

.....

Oefening 25

Probeer nu de bovenstaande zinnen om te draaien en begin met het voegwoord.

Zin 3 kun je niet omdraaien: een zin kan niet met *want* beginnen!

1 *Als jij dat leuk vindt, ga ik met je mee.*

2

3

4

5

6

Les 41 Wat, waar, wie, dat, hoe, of, wanneer, waarom

Weet jij **wat** dat woord **betekent**?
Weet jij **waar** mijn boek **is**?
Weet jij **wie** die man **is**?
Weet jij al **dat** er morgen geen les **is**?
Weet u misschien **hoe** laat het **is**?
Weet u **of** er een portemonnee gevonden **is**?
Weet u **wanneer** die trein **vertrekt**?
Weet jij **waarom** er geen les **is**?

Bovenstaande zinnen bestaan uit twee delen. Als het tweede deel van een zin begint met woorden zoals **wat, waar, wie, dat, hoe, of, wanneer** en **waarom** komt de werkwoordsvorm achter in de zin.

Ik **hoop dat** het vanmiddag niet **regent**.
We spelen dan een voetbalwedstrijd.

Ik **voelde dat** het een beetje **begon** te regenen.
De wedstrijd ging toch door.

Weet jij *wie* die man **is**?
Wist jij *wie* die man **was**?

Twee zinnen die samengevoegd worden, staan meestal in dezelfde tijd.

Meer voorbeelden:

Ik **denk dat** dat huis te koop **is**.
Ik **dacht dat** dat huis te koop **was**.

De docent **vraagt waar** de leerlingen **zijn**.
De docent **vroeg waar** de leerlingen **waren**.

Hij **vraagt of** het buiten **regent**.
Hij **vroeg of** het buiten **regende**.

Hij **wil weten wat** het boek **kost**.
Hij **wilde weten wat** het boek **kostte**.

Oefening 26

Vul in.
Kies uit: *dat, wat, waar, hoe, of, wanneer, waarom*.

- 1 Weet jij dat meisje zo huilt?
- 2 Heb jij ook gehoord Murat en Saidja gaan trouwen?
- 3 Vertel eens het pijn doet?
- 4 Denk jij ook het gaat regenen?
- 5 Weet jij inkt gemaakt wordt?
- 6 De docent vroeg je gisteren was.
- 7 Zij wilde weten je ziek was.
- 8 Heb jij gehoord de docent zei?
- 9 Hij vroeg je niet op school was.
- 10 Weet jij het vakantie is?

Oefening 27

Wat vraag je?
Gebruik de woorden *hoe, of, waar, wat, welk, hoeveel*

Als je de tijd wilt weten.

Weet u misschien *hoe laat het is* ?

Als je bang bent dat het regent.

Weet u misschien ?

Als je je boek kwijt bent.

Weet u misschien ?

Als je de docent niet verstaat.

Weet jij ?

Als je informeert naar een gebeurtenis.

Weet jij ?

Als je je cijfer wilt weten.

Weet u ?

Als je niet weet waar je jas is.

Weet jij ?

Als je de prijs van een boek niet weet.

Weet jij ?

Oefening 28

Vul de goede tijd van de werkwoorden in.

1 Ik zie dat dit huis te koop..... (*zijn*).

2 Zullen we vragen hoeveel het..... (*kosten*)?

3 Ik weet niet of ik genoeg geld..... (*hebben*).

4 Ik dacht dat ik nog genoeg geld..... (*hebben*).

5 Ik hoorde dat er twee auto's tegen elkaar..... (*rijden*).

6 Mijn moeder zag hoe het ongeluk..... (*gebeuren*).

7 Ze vertelde aan de politie wat ze..... (*gezien hebben*).

8 De politie schreef op wat ze..... (*vertellen*).

Les 42 De jongen die, het meisje dat

Dit is **de** jongen **die** de tekening gemaakt heeft.
Dit is **het** meisje **dat** de tekening gemaakt heeft.
Dit zijn **de** kinderen **die** de tekeningen gemaakt hebben.

In les 16 heb je geleerd: *die / deze* jongen; *dat / dit* meisje.
Met die woorden wijs je aan wie je bedoelt.
In de zinnen hierboven kun je *deze* en *dit* niet gebruiken.
Die en *dat* zijn hier geen **aanwijswoorden**, maar woorden waarmee een tweede zin begint en die bij **de** jongen of **het** meisje horen.

Let bij het gebruik van **die** of **dat** op het lidwoord:
Bij **de** hoort **die**; bij **het** hoort **dat**.

Meer voorbeelden:

De man **die** daar loopt, is mijn vader.
Het meisje **dat** daar staat, is mijn zusje.
De meisjes **die** daar staan, zijn mijn zusjes.
De fiets **die** ik gekocht heb, is groen.
Het huis **dat** wij gehuurd hebben, staat in een drukke straat.

Het huis **waar** ik *in* woon, is erg oud.
De auto **waar** ik *mee* rijd, is van mijn vader (*met* verandert in *mee*).

De zin die met **die** of **dat** begint noem je een bijzin.
Als er een voorzetsel in die bijzin staat, gebruik je geen *die* of *dat*, maar **waar**.

Je kunt ook zeggen: **waarin** ... en **waarmee** ...

Het huis *waarin* ik woon ...
De auto *waarmee* ik rijd ...

De pen *waar* ik *mee* schrijf, is leeg.
of: De pen *waarmee* ik schrijf, is leeg.

Het boek *waar* ik *naar* zocht, lag op de kast.
of: Het boek *waarnaar* ik zocht, lag op de kast.

Oefening 29

Zet in dit stukje een streep onder de verwijswwoorden die en dat.

- 1 Veel mensen die in Nederland wonen, vinden Nederland vol genoeg.
- 2 Er mogen nog alleen mensen bijkomen die gevlucht zijn voor geweld.
- 3 Nederland is een land dat niet zo groot is als Duitsland of Frankrijk.
- 4 Veel landen die groter zijn, hebben minder vluchtelingen.

Oefening 30

Vul in: *die* of *dat*

- 1 Onze school vijftig jaar oud is, gaat feestvieren.
- 2 Alle leerlingen vroeger op deze school geweest zijn, worden uitgenodigd.
- 3 De leerlingen nu onze school bezoeken, voeren een toneelstuk op.

- 4 Het boekje ter gelegenheid van het feest gemaakt is, is heel leuk geworden.
- 5 Er staan veel foto's in ik nog nooit gezien heb.

Oefening 31

Vul in.

Kies tussen *waar, waarmee, waarop*

- 1 De leerlingen ik op school het toneelstuk uitvoer, zijn mijn vrienden.
- 2 Ik hoop dat de school ik zit, na ons examen ook zo'n feest geeft.
- 3 Ik weet nog niet ik na deze school heenga.
- 4 Misschien ga ik naar de school mijn zus zit.
- 5 Dat is een school je voor kapster kunt leren.

Oefening 32

Vul in: **die, dat, waar of waarop**

- 1 Mijn oom naar Amerika is verhuisd, komt volgende week weer terug.
- 2 Het huis hij vroeger woonde, is nu afgebroken.
- 3 Mijn tante heimwee heeft, vindt het fijn om terug te gaan.
- 4 Maandag, de dag zij terugkomen, ga ik naar Schiphol.
- 5 Hun kinderen geen Nederlands spreken, moeten dat nu leren.
- 6 Zij moeten naar een speciale school je snel Nederlands kunt leren.
- 7 Hun dochtertje in Amerika geboren is, is nu zes jaar.
- 8 Ze hebben ook een jongen van mijn leeftijd ik nog niet ken.
- 9 De jongens ik nu mee omga, zijn allemaal ouder dan ik.

Oefening 33

Vul in.

Kies tussen *toen, als, die, en, dat, want*

Er was eens een oude man aan zijn schrijftafel zat.

Door het open raam klonk het geroep en geschreeuw van kinderen, aan het voetballen waren.

De man had er last van vroeg daarom aan de kinderen om weg te gaan. Ze luisterden niet, waarna hij besloot een list te gebruiken.

Hij vertelde hun er op de markt aan de andere kant van de stad was, gratis meloenen waren te krijgen.

..... de kinderen dit hoorden, holden ze naar de markt.

Andere kinderen hen zagen hollen, vroegen wat er aan de hand was. Deze kinderen begonnen ook te hollen.

..... de volwassenen al deze kinderen zagen hollen, gingen ze achter hen aan, ze wilden ook graag gratis meloenen.

En de oude man zag dat heel de stad in de richting van de markt liep, begon hij ook te lopen.

Hij dacht: 'Iedereen loopt naar de markt, misschien worden er wel echt gratis meloenen uitgedeeld.' Dit verhaal bewijst, hoe iemand alleen mooie sprookjes kan vertellen

..... hij er zelf in gelooft.

Naar een oud Joods verhaal

Nog meer oefeningen

Oefening 34

Schrijf het verhaal over en zet de onderstreepte woorden in het meervoud.

De horzel en de honingbij

Een aantal horzel vond een paar honingraat. Omdat er toch niemand in zat, wilden de horzel die zoete honingraat wel hebben. Maar daar had een groep bij bezwaar tegen.

Ze zei: 'Je moeten er afblijven, die honingraat is van mij.'

Met zijn allen ging ze naar een wesp, die recht moest spreken.

Dat was niet gemakkelijk. Uit verhaal van getuige kon alleen maar worden afgeleid, dat brommende, vliegende, donkergekleurde dier in de buurt van de honingraat gezien waren. En die beschrijving gold voor beide partij.

Toen ging de wesp naar de mier. Maar ook daar werd hij niet wijzer.

Eén van de bij mopperde dat de zaak nu al zes maand duurde en dat de honing zou versuikeren. Hij zei: 'Al die praatje vullen geen gaatje. Laat de horzel met ons maar een wedstrijd houden wie het beste honingraat kan maken. Wie dat kan, die krijgt de honingraat.'

En dat voorstel maakte een einde aan de rechtszaak, want de horzel trok zich onmiddellijk terug omdat zij die kunst niet machtig was ...

Aan het werk herkent men de meester ...

Naar een fabel van La Fontaine

Oefening 35

Schrijf het verhaal over en zet de onderstreepte woorden op de goede plaats in de zinnen.

De bontjas

<u>ontvangen</u>	Hodja heeft een uitnodiging voor een feestmaaltijd.
<u>geen, te</u>	Maar hij komt laat thuis en heeft tijd om andere kleren aan trekken.
<u>hij</u>	Daarom gaat in zijn gewone kleren naar het feestmaal.
<u>zijn, te</u>	Alle gasten al aanwezig in hun mooiste kleren en zitten thee drinken
<u>als, hem, hem</u>	Hodja binnenkomt, komt de gastheer niet naar toe om te begroeten.
<u>tegen, in</u>	Niemand zegt 'Marhaba' hem en niemand schenkt thee voor hem.
<u>gaat</u>	Hodja wordt boos en terug naar huis.
<u>trekt</u>	Daar hij een mooie bontjas aan.
<u>staat</u>	Als hij weer terugkomt, het eten op tafel.
<u>hij</u>	Als de gastheer Hodja ziet, gaat naar hem toe en zegt:
<u>mij</u>	'Marhaba, Hodja. Hoe gaat het met u? Komt u naast zitten?'
<u>hij</u>	En schept het bord van Hodja vol met de lekkerste hapjes.
<u>begint</u>	Iedereen te eten.
<u>die</u>	Maar Hodja pakt een punt van zijn bontjas en stopt in de soep.
<u>verbaasd</u>	Alle gasten kijken en de gastheer zegt: 'Maar Hodja, wat doet u nu?'
<u>mijn</u>	'Ik laat bontjas eten,' zegt Hodja.
<u>een</u>	'Maakt u grapje?' vraagt de gastheer.
<u>nooit, het</u>	'Nee,' zegt Hodja, 'ik heb geweten dat een bontjas was.
<u>toen, werd</u>	Maar ik hier in mijn daagse kleren binnenkwam, ik niet gegroet
<u>aan</u>	en niemand bood mij een plaats.
<u>toen, aan</u>	ik echter in deze bontjas binnenkwam, bood u mij de beste plaats
<u>met</u>	en schepte u mijn bord vol lekkere hapjes.
<u>dat, erin</u>	Maar deed u voor deze bontjas en niet voor de man die zit.'

Bewerkt naar Offringa, B., *Marhaban*, 's Gravenhage 1989

Oefening 36

Vul de goede tijd van het werkwoord in.

Denk eraan dat een verhaal in de verleden tijd staat; maar *niet als er iets gezegd wordt*.

De kikkers en de haan

Een leerling (vragen) eens aan zijn meester: 'Meester, (zijn) het goed om veel te praten?'

De leraar (geven) als antwoord: '(Luisteren) naar de kikkers en de haan. Kikkers (kwaken) de hele dagen nacht, niemand (luisteren) naar hen. De haan (kraaien) 's morgens vroeg maar drie maal. Dan (weten) iedereen dat het weer ochtend (zijn) Het (zijn) dus belangrijk om op het juiste moment iets te zeggen.'

De leerling (knikken) en (zwijgen)

Uit: Hest, Jos van, *De drakenvriend en andere Chinese verhalen*, Amsterdam 1988

Oefening 37

Vul de goede tijd en vorm van het werkwoord in.

Niet veel verschil

Een rijk man (hebben) een domme zoon. Aan iedereen (vertellen) hij dat zijn zoon een slimmerik (zijn)

Een leraar (zeggen) tegen de rijkaard: 'Je (zeggen) altijd dat je zoon zo intelligent (zijn)

Ik zou hem willen (vragen) of hij (weten) waar de rijst vandaan (komen) Als hij dat (weten) (zijn) hij erg knap.'

De rijke man (roepen) zijn zoon en (vragen) hem de vraag te beantwoorden.

De zoon (lachen) : 'Dat (zijn) gemakkelijk. Rijst (komen) uit een pannetje.'

De vader (schudden) zijn hoofd en (zeggen) : 'Altijd (weten) hij goede antwoorden; alleen nu (hebben) hij het verkeerd.

(Laten) mij het (vertellen) , mijn zoon. Rijst (komen) uit een zak!'

De leraar (spreken) : 'Er (zijn) niet veel verschil tussen de zoon en de vader. Eigenlijk (zijn) jullie allebei even slim.'

Uit: Hest, Jos van, *De drakenvriend en andere Chinese verhalen*, Amsterdam 1988

Oefening 38

Vul de goede lidwoorden in; kies tussen *de*, *het* of *een*.

De leeuw en de muis

..... leeuw lag te slapen in wei.

Daar kwam muisje en maakte hem wakker met zijn gepiep.

..... leeuw werd boos en pakte muis met zijn grote klauw.

'Daar heb ik je, kleine piepmuis,' brulde leeuw.

'Laat me toch los. Ik ben zo klein, dat je me nauwelijks proeft als je me opeet,' piepte muisje.

'Neem toch iemand die groter is dan ik en laat me lopen. Ik zal je helpen als ik kan.'

'Jij mij helpen?' lachte leeuw, 'je bent veel te klein.'

Maar leeuw liet muis toch lopen.

..... hele tijd later hoorde muis groot gebrul in

bos. Het was leeuw. Jagers hadden groot net gespannen en daar was leeuw in gevangen.

Hij kon er niet meer uitkomen, zo sterk was touw.
Dat zag muis en hij begon meteen te knagen bij poot van
..... leeuw. Hij knaagde en knaagde. Het duurde niet lang of er was een groot gat in
..... net. Zo kwam leeuw vrij. kleine muis had
leven gered van grote sterke leeuw en zij bleven vrienden voor altijd.

Uit: Otto, Svend, *De vos en de ooievaar*, Rotterdam, 1985

Oefening 39

Vul de *persoon-* en de *bezitwoorden* in.

De wijze rechter

Terwijl Djeha over de markt loopt, ruikt de geur van gebraden vlees.
heeft honger en loopt op de heerlijke geur af. Bij de vleeskoopman blijft staan en
kijkt begerig naar de stukjes vlees, die op de barbecue worden geroosterd.
'Hoeveel wil hebben?' vraagt de koopman.
'..... heb geen geld om vlees te kopen,' zegt Djeha, '..... heb maar twee
dirham.'
'Loop dan maar door,' zegt de koopman.
Djeha gaat naar de bakker en koopt voor een dirham een stuk brood. Daarmee gaat
..... terug naar de vleeskoopman.
..... houdt het brood boven het vlees dat op de barbecue ligt.
'Wat doe ?' vraagt de koopman verbaasd. 'Ga weg!'
'Nog even,' zegt Djeha. Na een minuut is de geur van het vlees in het brood getrokken. Djeha
eet langzaam op. 'Lekker,' zegt , 'bedankt en tot ziens.'
'Maar krijg geld van !' roept de koopman. 'Waarvoor?' vraagt Djeha,
..... heb niets van vlees gegeten, heb alleen de geur
geroken.'
'Kom mee naar de rechter, dan zullen nog wel eens zien.'
'Goed,' zegt Djeha en samen lopen naar de rechter.
De rechter luistert eerst naar de koopman en dan naar Djeha.
'Hoeveel geld wil hebben?' vraagt aan de koopman.
'Eén dirham,' zegt de koopman.
'Geef een dirham,' zegt de rechter tegen Djeha. Dan beweegt de
dirham een paar keer onder de neus van de koopman en geeft het geldstuk weer terug aan
Djeha.
'Maar meneer de rechter,' zegt de koopman, 'die dirham is toch voor Waarom
geeft weer terug?'
'Kijk,' zegt de rechter, 'Djeha heeft de geur van vlees geroken en nu heb
..... de geur van geld geroken. Nu zijn elkaar niets meer
schuldig.'

Uit: Ofringa, B., *Marhaban*, 's Gravenhage 1989

Oefening 40

Zoek het tweede deel van de zin en maak er één zin van.

- 1 We moeten weer naar school
.....
- 2 Ik ga naar Turkije
.....
- 3 Ik kijk tv.
.....
- 4 Die man is ontslagen
.....
- 5 Ik bel je op
.....
- 6 Toen ik in Parijs was,
.....

.....
7 Als je vlug bent,
.....

8 Je moet in dit restaurant lang wachten
.....

9 Sinds ik in Nederland woon,
.....

10 Als het niet al te koud is,
.....

- a zag ik veel interessante gebouwen.
- b heb ik het altijd koud.
- c tot het eten opgediend wordt.
- d ga ik vanmiddag schaatsen.
- e kun je de bus nog halen.
- f nadat hij ruzie met zijn baas gemaakt heeft.
- g zodra de vakantie begint.
- h terwijl mijn vriend een boek leest.
- i voordat ik van huis ga.
- j als de vakantie voorbij is.

Oefening 41

Vul in.

Kies uit: *me, je, hem, haar, het, ze*

- 1 Ik ga naar het zwembad, ga met mee?
- 2 Kun jij dit boek aan geven? Hij wil graag lezen.
- 3 Waar wonen je ouders? Schrijf je vaak?
- 4 Geef maar een kopje thee. Ik lust geen koffie.
- 5 Geloof je me niet? Nee, ik geloof niet.
- 6 Waarom houd je niet meer van? Ik heb toch niets gedaan!
- 7 Hij heeft zijn werk slecht gedaan, maar ik geef nog één kans.
- 8 Murat wacht op je antwoord; bel morgen op?
- 9 Mijn zusje is morgen jarig; zal ik een cadeautje voor kopen?
- 10 Mijn ouders komen morgen in Nederland aan; ik ga ophalen.

Oefening 42

Probeer de lege plaatsen in te vullen.

Een land zonder bomen kaal en saai. We zien graag bomen, want we vinden mooi, ze zijn ook nuttig. Zonder bomen kan wereld niet bestaan. Bomen en planten zetten stikstof om zuurstof en zonder zuurstof stikken we.

Bomen houden grondwater vast voorkomen erosie (= afslijting van de vruchtbare grond).

Bossen beïnvloeden zelfs klimaat. Ook gebruiken we bomen ons eten en drinken. Denk maar eens vruchten zoals peren, appels, sinaasappelen, mango's papaya's.

De bossen geven ons bovendien hout huizen van te bouwen boten of meubels van maken. Ze leveren brandhout en dat vooral van belang voor boeren arme landen. Zonder brandhout kunnen niet koken, ze hebben geen gas of petroleum.

We moeten dus zuinig op onze bomen en op onze bossen!

Dat vindt iedereen.

Uit: *Sam-Sam*, Koninklijk Instituut voor de Tropen, april 1988

Oefening 43

Als de vorige oefening

Kinderen van de straat

Er zijn kinderen op straat leven. Dag en nacht. Ze moeten zelf maar zien ze aan eten komen. Hun ouders, als ze al hebben, kunnen niet voor zorgen.

Ze slapen in krotten gewoon op straat, bijvoorbeeld op stuk karton.

Er zijn tachtig miljoen straatkinderen.

Kinderen al zo'n jaar of vijf. Je vindt in alle grote steden de wereld, maar vooral de arme landen.

Je wordt straatkind voor je lol. Je wordt het het niet anders kan.

Omdat ouders straatarm zijn, van elkaar gescheiden, werk hebben, aan de drank of de drugs zijn zijn gestorven. Je wordt straatkind er niets anders opzit.

..... komt vaak voor dat er voor de kinderen gewoon

plaats is in het krot de ouders. Er is daar geen wc, elektriciteit, keuken, kraan, laat staan een badkamer. Het krot lekt aan alle kanten en de wijk het hutje staat wemelt van ongedierte, zoals ratten, kakkerlakken en luizen.

Uit: *Sam-Sam*, Koninklijk Instituut voor de Tropen, mei 1989

Oefening 44

Als de vorige oefeningen

In Nederland groeien sinaasappelbomen of bananenpalmen. Dat lukt nu eenmaal in ons klimaat. Ook thee en koffie komen hier van de (koude) grond.

In Nederland verbouwen we pinda's, cacao bonen of katoen. Die producten moeten we importeren andere landen.

In de Nederlandse grond zit goud of diamant; ijzer of koper. zaken moeten we ook in andere landen kopen. Maar in Nederland wordt van grondstoffen weer iets gemaakt.

Van cacao bonen hier bijvoorbeeld chocoladerepen gemaakt.

Van pinda's pindakaas. Van ijzer maken in Nederland allerlei soorten gereedschap machines. Koper wordt gebruikt telefoonlijnen en katoen maken we overhemden.

Veel van produkten worden uitgevoerd naar andere landen.

Verder verkoopt Nederland vlees en zuivelprodukten; bloemen; auto's, schepen vliegtuigen; radio's, tv's en cd-spelers het buitenland.

Overall in alle landen de wereld verbouwen boeren producten ze verkopen aan andere mensen. En in alle landen van de wereld maken mensen dingen ze verkopen aan andere mensen.

Uit: *Sam-Sam*, Koninklijk Instituut voor de Tropen, november 1989

Oefening 45

Dit is een stukje uit een geschiedenisboek.

Vul de weggelaten woorden in.

Dit hoofdstuk gaat Rome en het Romeinse Rijk omstreeks het jaar 100 na Christus.

..... je figuur 6.1 bekijkt, zie je hoe groot dat rijk toen Alle witte stukken werden bestuurd de Romeinen.

De bestuurders kregen bevelen vanuit stad Rome. Daar woonde de keizer en de stad was hart van het wereldrijk.

Je kunt nu nog merken de Romeinen de baas zijn geweest in landen. Hier en daar zijn nog bouwwerken uit die tijd vinden. Diverse landen hebben in taal nog veel Latijnse woorden. (Het Latijn de taal van de Romeinen). Dat geldt bijvoorbeeld het Frans, het Spaans, het Roemeens en het Nederlands.

In onze wetten en rechtspraak vind nog steeds Romeinse rechtsregels. hebben veel van de Romeinen overgehouden. Alle reden dus om af te vragen wat die Romeinen voor mensen waren, hoe leefden ...

Uit: *Kijk op de Tijd*, dl. I, 's Hertogenbosch z.j.

Antwoorden

Oefening 1

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Oefening 2

- 1 Yusuf loopt buiten.
- 2 Maria zit binnen.
- 3 Andreas leest de krant.
- 4 Aisha spreekt Marokkaans.
- 5 Jan spreekt Nederlands.
- 6 Mehmet werkt in de fabriek.
- 7 Henna krijgt een kind.
- 8 Mijn opa komt morgen.
- 9 De docent zit in de auto.
- 10 Wij leren Nederlands.

Oefening 3

- 1 ze 11 hij
- 2 ze 12 hij
- 3 ze 13 hij of zij
- 4 hij 14 het
- 5 ze 15 ze
- 6 ze 16 ze
- 7 het 17 het
- 8 ze 18 ze
- 9 hij 19 het
- 10 ze 20 ze

Oefening 4

- 1 stoelen
- 2 poten
- 3 bedden
- 4 rozen
- 5 pannen
- 6 brieven
- 7 mouwen
- 8 bomen
- 9 ramen
- 10 huizen

Oefening 5

	<u>-en</u>	<u>ss / tt</u>	<u>f = v / s = z</u>
1		bussen	
2	bomen		
3			huizen
4	muren		
5	ramen		
6			brieven
7			rozen
8			vazen
9			prijzen
10		potten	
11	mensen		
12			zeven

Oefening 6

- 1 het schip
- 2 de stad

- 3 het land
- 4 de school
- 5 het glas
- 6 het gat
- 7 de dag
- 8 het paard
- 9 de weg
- 10 de golf

Oefening 7

- 1 hij
- 2 zij
- 3 hij
- 4 zij
- 5 zij
- 6 het
- 7 zij
- 8 zij
- 9 zij
- 10 het

Oefening 8

- 1 De roos is mooi.
- 2 Het huis is duur.
- 3 De jongen voetbalt.
- 4 Het meisje speelt buiten.
- 5 Het kind lacht.
- 6 De cursist praat.
- 7 De foto is leuk.
- 8 Ik lees een boek.
- 9 Je bent te laat.
- 10 Het antwoord is goed.

Oefening 9

- 1 Heeft Yusuf een nieuwe fiets?
- 2 Doet moeder boodschappen?
- 3 Leren de leerlingen hun les goed?
- 4 Komt Jan bij ons eten?
- 5 Houden alle jongens van voetballen?
- 6 Vinden veel meisjes zingen leuk?
- 7 Is Dennis thuis?
- 8 Gaat de telefoon?
- 9 Is het boek mooi?
- 10 Heeft Mohammed een mooi cijfer?

Oefening 10

- 1 Leest Gerrit een boek?
- 2 Landt het vliegtuig op het vliegveld?
- 3 Heeft Ahmed een tien voor de repetitie?
- 4 Krijgen we morgen vakantie?
- 5 Gaat de bel?
- 6 Werk je hard?
- 7 Gaan de winkels om zes uur dicht?
- 8 Loopt het horloge goed?
- 9 Is de klok gelijk?
- 10 Fietst Jan naar school?
- 11 Vertrekt de trein om half zes?
- 12 Ga je morgen naar de dokter?

Oefening 11

- 1 het broodje
- 2 het doosje
- 3 het zonnetje
- 4 het boertje
- 5 het bootje
- 6 het schilletje
- 7 het visje
- 8 het bloempje
- 9 het vegertje
- 10 het scheepje
- 11 het deurtje
- 12 het fietsje
- 13 het raampje
- 14 het opaatje
- 15 het vogeltje
- 16 het schoentje
- 17 het maantje
- 18 het mannetje
- 19 het pennetje
- 20 het pannetje
- 21 het kamertje
- 22 het klokje
- 23 het glaasje
- 24 het liniaaltje
- 25 het vrouwtje
- 26 het tafeltje
- 27 het potloodje
- 28 het omaatje

Oefening 12

- 1 is
- 2 zijn
- 3 is
- 4 zijn
- 5 zijn
- 6 is

Oefening 13

- 1 het is geen mooi weer.
- 2 ik ga niet naar school.
- 3 ik ben niet ziek.
- 4 ik ben vanmiddag niet vrij.
- 5 we hebben vandaag geen repetitie.
- 6 we krijgen geen cijfer.
- 7 ik heb geen mooi rapport.
- 8 ik begrijp die vraag niet.
- 9 ik weet niet waar je tas is.
- 10 Raoul is niet op school.

Oefening 14

- 1 mijn
- 2 mij, hem
- 3 je / jouw
- 4 Zijn
- 5 haar
- 6 ons
- 7 je / jullie, je / jullie
- 8 ze
- 9 hem
- 10 je

Oefening 15

mondeling:

'Ik vind een appel / sinaasappel lekkerder.'

enzovoort.

Oefening 16

mondeling:

'Karton is het zwaarst.'

'China is het verst van Nederland.'

enzovoort.

Oefening 17

mondeling:

030-6375252:

nul dertig, zes, drie, zeven, vijf, twee, vijf, twee.

of: nul dertig, drie en zestig, zeven, tweeënvijftig, tweeënvijftig

042-7748391:

nul tweeënveertig, zeven, zeven, vier, acht, drie, negen, één.

of: nul tweeënveertig, zevenenzeventig, achtenveertig, negenendertig, één.

06-84567231:

nul zes, acht, vier, vijf, zes, zeven, twee, drie, één.

of: nul zes, vierentachtig, zesenvijftig, tweeënzeventig, eenendertig.

06-90340561:

nul zes, negen, nul, drie, vier, nul, vijf, zes, één.

of: nul zes, negentig, vierendertig, nul vijf, eenenzestig.

Oefening 18

- 1 wil
- 2 Mag
- 3 zal
- 4 wil
- 5 mag
- 6 komt

Oefening 19

- 1 wachten
- 2 inpakken
- 3 fietsen
- 4 komen
- 5 slapen
- 6 starten

Oefening 20

- 1 Kun / je / mij / het zout / geven?
- 2 Jullie / moeten / niet / zo hard / schreeuwen.
- 3 Mag / ik / u / een glaasje wijn / inschenken?
- 4 Ik / kan / hier / met niemand / praten.
- 5 Zullen / we / de buren / uitnodigen?
- 6 Kun / je / morgen / bij me / komen?
- 7 Ik / moet / vanavond / mijn huiswerk / maken.
- 8 De kinderen / spelen / de hele dag / buiten.
- 9 Ze / zullen / wel erg moe / worden.
- 10 Vanavond / is / er / voetbal / op tv.

Oefening 21

- 1 hebben, doen
- 2 zijn, zijn
- 3 hebben, kopen
- 4 zijn, blijven
- 5 zijn, gaan
- 6 hebben, kijken

Oefening 22

- 1 Hein haalde suiker en snoepjes bij de supermarkt.
- 2 Hij proefde een lekker snoepje.
- 3 Hij stopte de boodschappen in zijn tas.
- 4 Dan hoorde hij de stem van zijn vriend achter zich.
- 5 Hij wachtte op hem.
- 6 Ze praatten over de voetbalclub.
- 7 Ze hoorden bij dezelfde club.
- 8 Op zaterdag speelden zij een wedstrijd.
- 9 Zijn vriend hoopte op succes.
- 10 Zij maakten altijd veel doelpunten.

Oefening 23

Een man had zijn bijl verloren. Hij dacht dat de zoon van de buurman hem gestolen had. Daarom lette hij extra goed op de buurjongen. De man zag dat de buurjongen zich de laatste tijd heel anders gedroeg. Hij praatte anders, hij liep anders, hij keek heel anders uit zijn ogen. De buurjongen zag eruit als een dief. De man wist toen zeker dat hij de bijl had gestolen. Een week later vond de man zijn bijl terug in het bos. De volgende dag zag hij de zoon van buurman weer. Hij liep en praatte nog steeds anders.

Oefening 24

- 1 Ik ga met je mee als jij dat leuk vindt.
- 2 We waren blij omdat we naar huis mochten.
- 3 Ik ga een brommer kopen, want ik heb genoeg geld gespaard.
- 4 Alle fans juichen als Ajax een doelpunt maakt.
- 5 Er is geen les omdat de docent ziek is.
- 6 Mijn zusje is bang als ze naar de tandarts moet.

Oefening 25

- 1 Als jij dat leuk vindt, ga ik met je mee.
- 2 Omdat we naar huis mochten, waren we blij.
- 3 –
- 4 Als Ajax een doelpunt maakt, juichen alle fans.
- 5 Omdat de docent ziek is, is er geen les.
- 6 Als ze naar de tandarts moet, is mijn zusje bang.

Oefening 26

- 1 waarom
- 2 dat
- 3 waar / of / wanneer
- 4 dat
- 5 hoe
- 6 waar
- 7 of / wanneer
- 8 wat
- 9 of / waarom
- 10 wanneer

Oefening 27

- 1 hoe laat het is?
- 2 of het regent?
- 3 waar mijn boek is?
- 4 wat de docent zei?

- 5 wat er gebeurd is?
- 6 mijn cijfer? / wat mijn cijfer is?
- 7 waar mijn jas is?
- 8 hoeveel dit boek kost? / wat de prijs van dit boek is?

Oefening 28

- 1 is
- 2 kost
- 3 heb
- 4 had
- 5 reden
- 6 gebeurde
- 7 gezien had
- 8 vertelde

Oefening 29

- 1 die
- 2 die
- 3 dat
- 4 die

Oefening 30

- 1 die
- 2 die
- 3 die
- 4 dat
- 5 die

Oefening 31

- 1 waarmee / met wie
- 2 waarop
- 3 waar
- 4 waarop
- 5 waar

Oefening 32

- 1 die
- 2 waar
- 3 die
- 4 waarop
- 5 die
- 6 waar
- 7 dat
- 8 die
- 9 waarmee / met wie

Oefening 33

Er was eens een oude man die aan zijn schrijftafel zat.

Door het open raam klonk het geroep en geschreeuw van kinderen, die aan het voetballen waren.

De man had er last van en vroeg daarom aan de kinderen om weg te gaan. Ze luisterden niet, waarna hij besloot een list te gebruiken.

Hij vertelde hun dat er op de markt die aan de andere kant van de stad was, gratis meloenen waren te krijgen.

Toen de kinderen dit hoorden, holden ze naar de markt.

Andere kinderen die hen zagen hollen, vroegen wat er aan de hand was. Deze kinderen begonnen ook te hollen.

Toen de volwassenen al deze kinderen zagen hollen, gingen ze achter hen aan, want ze wilden ook graag gratis meloenen.

En toen de oude man zag dat heel de stad in de richting van de markt liep, begon hij ook te lopen.

Hij dacht: 'Iedereen loopt naar de markt, misschien worden er wel echt gratis meloenen uitgedeeld.' Dit verhaal bewijst, hoe iemand alleen mooie sprookjes kan vertellen als hij er zelf in gelooft.

Oefening 34

De horzels en de honingbijen

Een aantal horzels vond een paar honingraten. Omdat er toch niemand in zat, wilden de horzels die zoete honingraten wel hebben. Maar daar had een groep bijen bezwaar tegen. Ze zeiden: 'Jullie moeten er af blijven, die honingraten zijn van ons. Met zijn allen gingen ze naar een wesp, die recht moest spreken. Dat was niet gemakkelijk. Uit verhalen van getuigen kon alleen maar worden afgeleid, dat men brommende, vliegende, donkergekleurde dieren in de buurt van de honingraten gezien had. En die beschrijving gold voor beide partijen.

Toen ging de wesp naar de mieren. Maar ook daar werd hij niet wijzer.

Eén van de bijen mopperde dat de zaak nu al zes maanden duurde en dat de honing zou versuikeren. Hij zei: 'Al die praatjes vullen geen gaatjes. Laten de horzels met ons maar een wedstrijd houden wie het beste honingraten zoals deze kan maken. Wie dat kan, die heeft gewonnen.'

En dat voorstel maakte een einde aan de rechtszaak, want de horzels trokken zich onmiddellijk terug omdat zij die kunst niet machtig waren ...

Oefening 35

De bontjas

Hodja heeft een uitnodiging voor een feestmaaltijd ontvangen.

Maar hij komt laat thuis en heeft geen tijd om andere kleren aan te trekken.

Daarom gaat hij in zijn gewone kleren naar het feestmaal.

Alle gasten zijn al aanwezig in hun mooiste kleren en zitten thee te drinken.

Als Hodja binnenkomt, komt de gastheer niet naar hem toe om hem te begroeten.

Niemand zegt 'Marhaba' tegen hem en niemand schenkt thee voor hem in.

Hodja wordt boos en gaat terug naar huis.

Daar trekt hij een mooie bontjas aan.

Als hij weer terugkomt, staat het eten op tafel.

Als de gastheer Hodja ziet, gaat hij naar hem toe en zegt: 'Marhaba, Hodja. Hoe gaat het met u? Komt u naast mij zitten?'

En hij schept het bord van Hodja vol met de lekkerste hapjes.

Iedereen begint te eten.

Maar Hodja pakt een punt van zijn bontjas en stopt die in de soep.

Alle gasten kijken verbaasd en de gastheer zegt: 'Maar Hodja, wat doe je nu?'

'Ik laat mijn bontjas eten,' zegt Hodja.

'Maakt u een grapje?' vraagt de gastheer.

'Nee' zegt Hodja, 'ik heb nooit geweten dat een bontjas eet.

Maar toen ik hier in mijn daagse kleren binnenkwam, werd ik niet gegroet en niemand bood mij een plaats aan.

Toen ik echter in deze bontjas binnenkwam, bood u mij de beste plaats aan en schepte u mijn bord vol met lekkere hapjes.

Maar dat deed u voor deze bontjas en niet voor de man die erin zit.'

Oefening 36

De kikkers en de haan

Een leerling vroeg eens aan zijn meester: 'Meester, is het goed om veel te praten?'

De leraar gaf als antwoord: 'Luister naar de kikkers en de haan.

Kikkers kwaken de hele dag en nacht, niemand luistert naar hen.

De haan kraait 's morgens vroeg maar drie maal.

Dan weet iedereen dat het weer ochtend is.

Het is dus belangrijk om op het juiste moment iets te zeggen.

De leerling knikte en zweeg.

Oefening 37

Niet veel verschil

Een rijk man had een domme zoon. Aan iedereen vertelde hij dat zijn zoon een slimmerik was.

Een leraar zei tegen de rijkaard: 'Je zegt altijd dat je zoon zo intelligent is. Ik zou hem willen vragen of hij weet waar de rijst vandaan komt. Als hij dat weet, is hij erg knap.'

De rijke man riep zijn zoon en vroeg hem de vraag te beantwoorden.

De zoon lachte: 'Dat is gemakkelijk. Rijst komt uit een pannetje.'

De vader schudde zijn hoofd en zei: 'Altijd weet hij goede antwoorden; alleen nu heeft hij het verkeerd. Laat mij het vertellen, mijn zoon. Rijst komt uit een zak!'

De leraar sprak: 'Er is niet veel verschil tussen de zoon en de vader. Eigenlijk zijn jullie allebei even slim.'

Oefening 38

De leeuw en de muis

Een leeuw lag te slapen in een / de wei.

Daar kwam een muisje en maakte hem wakker met zijn gepiep.

De leeuw werd boos en pakte de muis met zijn grote klauw.

'Daar heb ik je, kleine piepmuis,' brulde de leeuw.

'Laat me toch los. Ik ben zo klein, dat je me nauwelijks proeft als je me opeet,' piepte het muisje.

'Neem toch iemand die groter is dan ik en laat me lopen. Ik zal je helpen als ik kan.'

'Jij mij helpen?' lachte de leeuw, 'je bent veel te klein.'

Maar de leeuw liet de muis toch lopen.

Een hele tijd later hoorde de muis een groot gebrul in het bos.

Het was de leeuw. Jagers hadden een groot net gespannen en daar was de leeuw in gevangen.

Hij kon er niet meer uitkomen, zo sterk was het touw.

Dat zag de muis en hij begon meteen te knagen bij een / de poot van de leeuw. Hij knaagde en knaagde. Het duurde niet lang of er was een groot gat in het net.

Zo kwam de leeuw vrij. Een / De kleine muis had het leven gered van een / de grote sterke leeuw en zij bleven vrienden voor altijd.

Oefening 39

De wijze rechter

Terwijl Djeha over de markt loopt, ruikt hij de geur van gebraden vlees. Hij heeft honger en loopt op de heerlijke geur af. Bij de vleeskoopman blijft hij staan en kijkt begerig naar de stukjes vlees, die op de barbecue worden geroosterd.

'Hoeveel wil je hebben?' vraagt de koopman.

'Ik heb geen geld om vlees te kopen,' zegt Djeha, 'ik heb maar twee dirham.'

'Loop dan maar door,' zegt de koopman.

Djeha gaat naar de bakker en koopt voor een dirham een stuk brood. Daarmee gaat hij terug naar de vleeskoopman.

Hij houdt het brood boven het vlees dat op de barbecue ligt.

'Wat doe je?' vraagt de koopman verbaasd. 'Ga weg!'

'Nog even,' zegt Djeha. Na een minuut is de geur van het vlees in het brood getrokken. Djeha eet het langzaam op. 'Lekker,' zegt hij, 'bedankt en tot ziens.'

'Maar ik krijg geld van je,' roept de koopman.

'Waarvoor?' vraagt Djeha, 'ik heb niets van het / jouw / je vlees gegeten, ik heb alleen de geur geroken.'

'Kom mee naar de rechter, dan zullen we nog wel eens zien.'

'Goed,' zegt Djeha en samen lopen zij naar de rechter.

De rechter luistert eerst naar de koopman en dan naar Djeha.

'Hoeveel geld wil je hebben?' vraagt hij aan de koopman.

'Eén dirham,' zegt de koopman.

'Geef mij een dirham,' zegt de rechter tegen Djeha. Dan beweegt hij de dirham een paar keer onder de neus van de koopman en geeft het geldstuk weer terug aan Djeha.

'Maar meneer de rechter,' zegt de koopman, 'die dirham is toch voor mij. Waarom geeft u hem weer terug?'

'Kijk,' zegt de rechter, 'Djeha heeft de geur van jouw vlees geroken en nu heb jij de geur van zijn geld geroken. Nu zijn jullie elkaar niets meer schuldig.'

Oefening 40

- 1 We moeten weer naar school als de vakantie voorbij is.
- 2 Ik ga naar Turkije zodra de vakantie begint.
- 3 Ik kijk naar de t.v. terwijl mijn vriend een boek leest.
- 4 Die man is ontslagen nadat hij ruzie met zijn baas gemaakt had.
- 5 Ik bel je op voordat ik van huis ga.
- 6 Toen ik in Parijs was, zag ik veel interessante gebouwen.
- 7 Als je vlug bent, kun je de bus nog halen.
- 8 Je moet in dit restaurant lang wachten tot het eten opgediend wordt.
- 9 Sinds ik in Nederland woon, heb ik het altijd koud.
- 10 Als het niet al te koud is, ga ik vanmiddag schaatsen.

Oefening 41

- 1 je, me
- 2 hem, het
- 3 ze / hen
- 4 me
- 5 je
- 6 me, je
- 7 hem
- 8 je, hem
- 9 haar
- 10 ze

Oefening 42

Een land zonder bomen is kaal en saai. We zien graag bomen, want we vinden ze mooi, maar ze zijn ook nuttig. Zonder bomen kan de wereld niet bestaan. Bomen en planten zetten stikstof om in zuurstof en zonder zuurstof stikken we.

Bomen houden grondwater vast en voorkomen erosie (= afslijting van de vruchtbare grond). Bossen beïnvloeden zelfs het / ons klimaat. Ook gebruiken we bomen voor ons eten en drinken. Denk maar eens aan vruchten zoals peren, appels, sinaasappelen, mango's en papaya's.

De bossen geven ons bovendien hout om huizen van te bouwen en boten of meubels van te maken. Ze leveren brandhout en dat is vooral van belang voor boeren in arme landen. Zonder brandhout kunnen ze / die niet koken, want ze hebben geen gas of petroleum.

We moeten dus zuinig zijn op onze bomen en op onze bossen!

Dat vindt iedereen.

Oefening 43

Kinderen van de straat

Er zijn kinderen die op straat leven. Dag en nacht. Ze moeten zelf maar zien hoe ze aan eten komen. Hun ouders, als ze die al hebben, kunnen niet voor hen zorgen.

Ze slapen in krotten of gewoon op straat, bijvoorbeeld op een stuk karton.

Er zijn tachtig miljoen straatkinderen.

Kinderen al van zo'n jaar of vijf. Je vindt ze / hen in alle grote steden van de wereld, maar vooral in de arme landen.

Je wordt geen straatkind voor je lol. Je wordt het omdat het niet anders kan. Omdat je ouders straatarm zijn, van elkaar zijn gescheiden, geen werk hebben, aan de drank of de drugs zijn of zijn gestorven. Je wordt straatkind omdat / als er niets anders opzit.

Heel vaak komt het voor dat er voor de kinderen gewoon geen plaats is in het krot van de ouders. Er is daar geen wc, geen elektriciteit, geen keuken, geen kraan, laat staan een badkamer. Het krot lekt aan alle kanten en de wijk waarin het hutje staat wemelt van ongedierte, zoals ratten, kakkerlakken en luizen.

Oefening 44

In Nederland groeien geen sinaasappelbomen of bananenpalmen. Dat lukt nu eenmaal niet in ons klimaat. Ook thee en koffie komen hier niet van de (koude) grond.

In Nederland verbouwen we geen pinda's, cacao bonen of katoen. Die producten moeten we importeren uit andere landen.

In de Nederlandse grond zit geen goud of diamant; geen ijzer of koper. Die / Deze zaken moeten we ook in andere landen kopen. Maar in Nederland wordt van die / deze grondstoffen weer iets gemaakt. Van cacao bonen worden hier bijvoorbeeld chocolade-repen gemaakt. Van pinda's pindakaas. Van ijzer maken we in Nederland allerlei soorten gereedschap en machines. Koper wordt gebruikt voor telefoonlijnen en van katoen maken we overhemden.

Veel van deze / die produkten worden uitgevoerd naar andere landen.

Verder verkoopt Nederland vlees en zuivelprodukten; bloemen; auto's, schepen en vliegtuigen; radio's, tv's en cd-spelers aan het buitenland.

Overal in alle landen van de wereld verbouwen boeren producten die ze verkopen aan andere mensen. En in alle landen van de wereld maken mensen dingen die ze verkopen aan andere mensen.

Oefening 45

Dit hoofdstuk gaat over Rome en het Romeinse rijk omstreeks het jaar 100 na Christus.

Als je figuur 6 bekijkt, zie je hoe groot dat rijk toen was. Alle witte stukken werden bestuurd door de Romeinen.

Die bestuurders kregen bevelen vanuit de stad Rome. Daar woonde de keizer en de stad was het hart van het wereldrijk.

Je kunt nu nog merken dat de Romeinen de baas zijn geweest in veel landen. Hier en daar zijn nog bouw-werken uit die tijd te vinden. Diverse landen hebben in hun taal nog veel Latijnse woorden. (Het Latijn was de taal van de Romeinen). Dat geldt bijvoorbeeld voor het Frans, het Spaans, het Roemeens en voor het Nederlands.

In onze wetten en rechtspraak vind je nog steeds Romeinse rechtsregels. We hebben veel van de Romeinen overgehouden. Alle reden dus om ons / je af te vragen wat die Romeinen voor mensen waren, hoe ze leefden ...